

Sygn. akt VIII Gz 414/17

POSTANOWIENIE

Dnia 22 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Agnieszka Górska

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2017 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa B. C.

przeciwko J. A.

o zapłatę

na skutek zażalenia powódki na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 21 sierpnia 2017 r. w sprawie o sygn. akt X GC 209/15

postanawia:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 sierpnia 2017 r. Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie oddalił wniosek o zwolnienie powódki od kosztów sądowych. Na podstawie treści oświadczenia Sąd Rejonowy ustalił, że we wspólnym gospodarstwie domowym z powódką pozostaje jej mąż oraz czwórka małoletnich dzieci. Powódka posiada nieruchomości o wartości około 475 tysięcy złotych (obciążone hipoteką), nie posiada oszczędności oraz wierzytelności. Posiada majątek ruchomy w postaci samochodu marki F. (...) o wartości około 7500 złotych. Comiesięczne zobowiązania i wydatki stałe wynoszą: 5500 zł tytułem utrzymania rodziny, 1100 zł tytułem utrzymania domu oraz 2500 zł tytułem raty kredytu hipotecznego. Powódka nie wskazała źródeł dochodu - z oświadczenia wynika, że prowadzona przez nią pozarolnicza działalność gospodarcza przyniosła stratę. Sąd zwrócił uwagę na fakt, że jak wynika ze złożonego oświadczenia powódka ponosi spore comiesięczne wydatki wynoszące ponad 9 000 złotych, nie posiadając przy tym żadnego źródła dochodu. Zdaniem Sądu prowadzi to do wniosku, iż złożone przez nią oświadczenie jest nierzetelne, gdyż nie jest możliwe ponoszenie wydatków w tak dużej bez uzyskiwania dochodów lub pomocy osób trzecich. Nadto, w ocenie Sądu w sytuacji, gdy powódkę stać było na zaciągnięcie pożyczki i dokonywanie jej spłaty, to tym bardziej stać ją na to, by zgromadzić środki na uiszczenie kosztów sądowych.

Powódka złożyła zażalenie na powyższe orzeczenie zaskarżając je w całości i wnosząc o jego zmianę poprzez zwolnienie powódki od kosztów sądowych oraz zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania zażaleniowego. W uzasadnieniu podniosła, że spełniła wymóg, zgodnie z którym nie jest w stanie ponieść kosztów sądowych bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Zdaniem powódki informacje zawarte w oświadczeniu o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania świadczą wprost o niemożliwości poniesienia kosztów sądowych bez uszczerbku koniecznego dla powódki i jej rodziny. Nadmieniała, iż na jej utrzymaniu pozostaje czworo małoletnich dzieci i w comiesięcznych, niezbędnych wydatkach w celu zapewnienia potrzeb konsumpcyjnych rodziny nie znajduje powódka miejsca na zagospodarowanie kwoty niezbędnej do ochrony swojego interesu oraz obrony swoich praw w toczących się sporze sądowym. Dalej powódka podniosła, że nadmierna wysokość opłaty może być potraktowana w konkretnej

sytuacji jako ograniczenie prawa do sądu. Powódka wskazała też, że nie posiada obecnie żadnych oszczędności, które mogłaby przeznaczyć na dokonanie czynności przed sądem. Powódka zarzuciła też, że Sąd nie dokonał całościowej oceny sytuacji majątkowej powódki i gdyby tej oceny Sąd dokonał w oparciu o przytoczone przez powódkę okoliczności to powódka winna zostać zwolniona od obowiązku ponoszenia kosztów.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu Rejonowego przedstawione w zaskarżonym postanowieniu. Powołana w zażaleniu argumentacja w żaden sposób nie podważa poczynionych ustaleń i dokonanej oceny sytuacji finansowej strony, w konsekwencji której Sąd Rejonowy uznał, że brak podstaw do przyznania powódce zwolnienia od kosztów sądowych, które na obecnym etapie obejmują opłatę sądową od zażalenia w kwocie 442 zł.

Zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 623 - j.t.) zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, która złożyła oświadczenie, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych powinno być dołączone oświadczenie obejmujące szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów. Do sądu należy uznanie tego oświadczenia za dostateczne do zwolnienia od kosztów sądowych.

Zdaniem Sądu Okręgowego brak jest podstaw do zwolnienia powódki od kosztów sądowych. Jak słusznie wskazał Sąd Rejonowy zwolnienie od kosztów sądowych jest niewątpliwie instytucją wyjątkową i znajdującą zastosowanie jedynie w szczególnych sytuacjach. Wnioskodawca ma uprawdopodobnić, że jego sytuacja życiowa powoduje, że nie jest w stanie ponieść kosztów bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

Trafnie zauważył Sąd Rejonowy, że oświadczenie złożone przez powódkę jawi się jako nierzetelne, skoro deklarując brak jakiegokolwiek źródła dochodu powódka ponosi jednocześnie miesięcznie wydatki w wysokości ponad 9 000 złotych. Trudno przyjąć by w takiej sytuacji możliwe było ponoszenie kosztów utrzymania i to w tak znacznej wysokości bez uzyskiwania jakichkolwiek dochodów lub pomocy osób trzecich. Należy przy tym zaznaczyć, że ustawodawca uzależnia zwolnienie od kosztów sądowych nie od tego, czy wnioskodawcy pozostają nadwyżki finansowe przy zaspokajaniu jego zwykłych (przeciętnych) wydatków, lecz od tego, czy nie jest on w stanie kosztów tych ponieść w sytuacji maksymalnego – aż do granic utrzymania koniecznego – poczynienia oszczędności w tych wydatkach. Ugruntowane jest przy tym stanowisko zarówno doktryny jak i judykatury, iż długi prywatne strony ubiegającej się o zwolnienie od kosztów sądowych nie mają pierwszeństwa przed zobowiązaniami tej strony wobec Skarbu Państwa do pokrycia kosztów sądowych. Nie bez znaczenia dla oceny złożonego wniosku miało również zachowanie powódki polegające niezłożeniu, mimo zarządzenia postanowieniem z dnia 26 lipca 2017 r. dochodzenia i stosownego wezwania, dokumentów wymienionych w zarządzeniu z dnia 26 lipca 2017 r. Powyższe skutkowało przyjęciem, że nie została w żaden sposób udokumentowana sytuacja ekonomiczna przedsiębiorstwa powódki odzwierciedlająca jej rozmiar i potencjał. Brak złożenia tych dokumentów uniemożliwił kompleksową ocenę sytuacji majątkowej i finansowej powódki w kontekście prowadzonej działalności gospodarczej, co ma niezwykle istotne znaczenie przy ocenie możliwości ponoszenia kosztów sądowych przez osobę fizyczną będącą przedsiębiorcą. W świetle powyższego zarzut, że Sąd Rejonowy nie dokonał całościowej oceny sytuacji majątkowej powódki jawi się jako niezrozumiały, skoro to właśnie niewykonanie przez nią zarządzenia z dnia 26 lipca 2017 r. stanowiło przyczynę pozbawienia Sądu Rejonowego możliwości dokonania analizy w sposób kompleksowy. Sankcją za niedopełnienie obowiązków w zakresie wykazania swoich możliwości płatniczych jest negatywne rozpatrzenie złożonego wniosku.

Rację należy przyznać powódce, że nadmierna wysokość opłaty sądowej może być pozytywna jako ograniczenie prawa do sądu, jednak w tych konkretnych okolicznościach taka sytuacja niewątpliwie nie zachodzi. Podkreślić bowiem należy, że opłata należna od zażalenia (442 zł) w zestawieniu z wysokością ponoszonych przez powódkę

wydatków nie stanowi wydatku nadmiernie obciążającego budżet powódki powodującego konieczność czynienia istotnych zabiegów w celu pozyskania środków.

Reasumując, rozstrzygnięcie wydane przez Sąd Rejonowy w zaskarżonym postanowieniu należało zatem ocenić jako prawidłowe.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Sygn. akt VIII Gz 414/17

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

(...)